

DANREG ülés 1997. – Tudomány diplomácia nélkül

Hét évi munka után a Magyar Állami Földtani Intézet volt a vendéglátója a DANREG záró (első közös) munkaülésének május 26-30 között, mely két nap tanácskozásból és három nap terepbejárásból állt. A nemzetközi projekt a Bécs és Budapest közötti Dunamenti térség földtani-geofizikai térképsorozatának létrehozására jött létre.

A munkaülés célja volt a projektben résztvevő osztrák-szlovák-magyar szakértők vizsgálati eredményeinek digitális térképeken történő bemutatása, a megoldatlan kérdésekkel való szembesülés.

A digitálisan létrehozott színes térképek, részben egybedolgozott formában, részben még független nemzeti térképként kerültek bemu-

tatásra. Nyilvánvalóvá vált, hogy további erőfeszítéseket kell tenni ahhoz, hogy a térképek és a csatlakozó tanulmányok megfelelő alapul szolgáljanak nemzeti és nemzetközi döntéshozók számára a térség területhasznosítási kérdéseinek megoldását illetően. A munkaülésen más szomszédos országok szakértői is részt vettek, mely előrevetíti a Dunamenti országok együttműködésének jövőjét és hangsúlyozza szükségességét.

**Császár Géza
MÁFI**

A Magyar Geológiai Szolgálat honlapjaik ("homepage") magyarul és angolul megtalálhatók a www világhálózaton. Címeink: Magyar Geológiai Szolgálat: www.mgsz.hu
MÁFI: www.mafi.hu ELGI: www.elgi.hu

HÍRMORZSÁK

Magyarország bécsi nagykövetségén a "delegációs palota" gyönyörű barokk előadótermében június 23-án került sor az osztrák Geológiai Szolgálat (Geologische Bundesanstalt) és a Magyar Állami Földtani Intézet közös kutatásairól szóló jubileumi kiadvány bemutatójára (Advances in Austrian-Hungarian Joint Geological Research ... 1000 years Austria and 1100 years Hungary). A bevezetőt az igazgatók (Dr. H.-P. Schönlaub és Brezsnányzky Károly) tartották, a kiadványt a szerkesztők: Dr. Dudich Endre és Dr. Harald Lobitzer) ismertették.

* * *

A Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium minden tavasszal megrendezi (középszkolások számára) a "Földtani Örökségünk" pályázatot a földtani természetvédelem népszerűsítése és a földtan oktatásának elősegítése céljából. A pályázat díjkiosztása július 11-én volt a Bükkben, a Rejtek-zsomboly mellett szervezett táborban.

A Szolgálat különdíját kapta Soós Márton (Budapest) a Salgótarján környéki vulkanitokat ismertető dolgozatáért és Jáger Viktor (Pécs) a Keleti-Mecsek ásványait leíró munkájáért.

* * *

A Cseh Köztársaság nagymúltú földtani-bányászati folyóirata, az Uhlí-Rudy-geologický průzkum 1997/4. számában jelent meg dr. Farkas István, dr. Fodor Béla és dr. Zelenka Tibor cikke, amely Magyarország ásványi nyersanyagkészletét és kitermelését ismerteti (1996. január 1. állapot). A cikket dr. Morvai Gusztáv gondozta.

* * *

1997. június 24-25-én Párkányban és Esztergomban szakmai tanácskozást tartottak a Párkány-Esztergom térség hidrotermális struktúrájának tisztázására. A párkányi és esztergomi önkormányzatok, a pozsonyi Geocomplex a.s., az Alginit Alapítvány és a Magyar Tudományos Akadémia képviselőiből álló szakemberek jegyzőkönyvben rögzítették, hogy szükségesnek tartják egy egyeztetett tanulmány kidolgozását, amelyben kiértékelnék az eddigi geofizikai, geológiai és hidrogeológiai kutatásokat, majd ennek alapján javaslatot tennének az esztergomi termálfürés helyét megalapozó részletes geofizikai kutatásokra.

* * *

Az 1997. évi Bányásznap országos ünnepe szeptember 3-án került megrendezésre.

Helyszín: Hevesi Sándor Művelődési Központ Nagykanizsa, Széchenyi tér 5-9.

MEGJELENT

Hably Lilla: Early Pliocene volcanic environment, flora and fauna from Transdanubia, West Hungary - Hungarian Natural History Museum, Budapest 191 p

Hably Lilla szerkesztésében angol nyelven összefoglaló munka jelent meg a magyarországi maar krátereket kitöltő alginitek és bazalt-bentonitok őslénytani feldolgozásáról. Hiánypótló a kötet 80%-át kitevő Hably Lilla és Zlatko Kvacek által a pulai és gércei alginitek foszszilis levélmaradványainak feldolgozása. A pulai, gércei, várkeszői és egyházaskeszői maar krátertörténetének (alginit, bazaltbentonit) palyológiai jellemzését Nagy Eszter közli. Lengyel paleontológusok előzetes vizsgálatokat közölnek a pulai és gércei alginitekből gyűjtött rovar és madár maradványokról.

A Magyar Tudományos Akadémia a Magyarhoni Földtani Társulat és az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA) támogatásával kiadott könyvet a Studia Naturalia sorozatban a Magyar Természettudományi Múzeum jelentette meg. A kiadvány szép példája a magyar, lengyel és szlovák kutatók közös munkájának. Sajnos azzal, hogy a diatoma (Hajós M.) malakológiai (Krolopp E.) és főleg az ősgérces fauna (Kordos L.) feldolgozása nem kerülhetett be a kiadványba, a maar krátertörténetének őslénytani feldolgozása nem lehetett teljes.

* * *

Pécsi Márton: Szerkezeti és vázlatképződés Magyarországon - Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutató Intézet Budapest 196 p.

A tanulmánykötet tartalmilag megegyezik a szerző által 1962-ben megvédett, ún. tudományok doktora disszertáció szövegével. Az azóta csak kéziratban meglévő 220 oldalas szöveget 113 ábrát 92 képet és magyarázót tartalmazó disszertáció témaköre ma is aktuális, több szempontból is tanulságos, jelentős új eredményekkel ill. kutatási elvekkel járult hozzá a magyar föld geomorfológiai kutatásához. Ezért a szerző a szövegen és az ábra-képmagyarázókon csak annyi változtatást hajtott végre, amennyit a kiadvány szerkesztése megkívánt. A földtörténeti, kronológiai határok, ill. terminológia időközben változott, ezért néhány esetben szerkesztői megjegyzést fűzött az egyes fejezetekhez.

A fényképeken a "méretarányt" jelentő személyek ruházata az 50-es 60-as évek hangulatát idézik, de ezek semmit nem vonnak le a szakmailag különben kitűnő felvételek értékéből. Az egykori irodalomjegyzéket friss hivatkozási irodalom egészíti ki. A jól szerkesztett kötetet tárgymutató teszi kezelhetővé. Az angol nyelvű összefoglalót Balkay Bálint fordította.

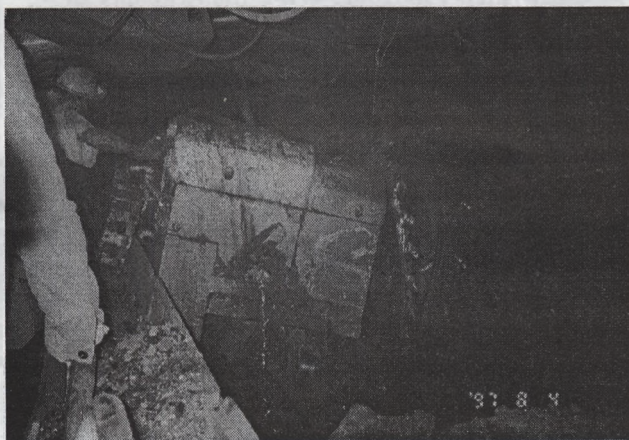

A rendezvényt a Magyar Geológiai Szolgálat (MGSz) szervezte, a Magyar Villamosművek Rt. (MVM Rt.) és a Bányai Erőmű Rt. hathatós támogatásával.

A konferencia vitaindító anyagát az MGSz előzőleg megküldte valamennyi, bányá-erőmű integráción belüli és kívüli bányatársaságnak ill. Bányavállalkozónak. A magyarországi szénbányászat termelési és fogyasztási struktúráját a mellékelt összefoglaló ábra szemlélteti.

Tapasztalataink szerint a hazai szénterületek Országos Ásványvagyon Nyilvántartásban szereplő készletadatai számos bányá, illetve kutatott és megkutatott előfordulás esetében eltérnek az adott bányánál nyilvántartott szénvagyon adatoktól. A különbség általában minimális a földtani vagyon vonatkozásában, jelentős azonban, ha a nyilvántartott ipari (művealó kitermelhető) szénvagyonot és a bányák operatív terveiben meghatározott műveleti vagyont vetjük össze. Az MVM Rt. 1996-ban a bányászati stratégiáról készült belső vizsgálata is hasonló eredményre jutott. Az eltérés tehát alapvetően a gazdasági értékelés különbözőségében keresendő. Az MGSz részéről szeretnénk, ha ez a kettősség megszűnne, s az általunk nyilvántartott adatok a mindenkori tényleges állapotot tükröznék. A tárgyi konferencia célja az, hogy az ehhez szükséges módszertani megoldásokat a szénbányászat szakembereivel közösen megkeressük, hiszen a készletek átértékelése csak az ő aktív közreműködésükkel, a bányüzemeknél meglévő információk alapján lehetséges.

A rendezvényen Dr. Horn János elnöki főtanácsadó, a Bányai Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége, Tóth P. József főtanácsos, az IKIM, Dr. Füst Antal ásványvagyon-gazdálkodási elnökhelyettes, a Magyar Bányászati Hivatal, Dr. Matyi Szabó Ferenc bányászati szakértő, az MVM Rt., Dr. Faller Gusztáv c. egyetemi tanár az MTA Bányászati Tudományos Bizottsága képviselőjében vett részt. A részt-

Pajzsbiztosítású omlasztásos frontfejtés Mány I/a aknáknál
(Fotó: Fodor B.)

vők száma 35 fő (a szénbányászat vezetői és geológusai, erőművi szakemberek) volt, valamennyi szénbánya és bányá-erőmű integráció képviseltette magát. Összesen 78 előadás és hozzászólás hangzott el, melyekről rövidített kötetet állítottunk össze. A kötetet megküldtük valamennyi résztvevőnek és az Országos Földtani és Geofizikai Adattárnak. A konferenciát élénk szakmai vita jellemezte.

Dr. Farkas István, az MGSz főigazgatója **megnyitó előadásában** ismertette, hogy a bányászatról szóló 1993. évi XVIII. törvényt módosító 1997. évi XII. törvény lényegesen érinti az MGSz által vezetett ásványvagyon nyilvántartást, előzetes gazdasági értékelést és az éves mérlegeket. Az állami ásványvagyon nyilvántartás **hatóságt nyilvántartás**. A bányavállalkozó felelős a szolgáltatott adatok

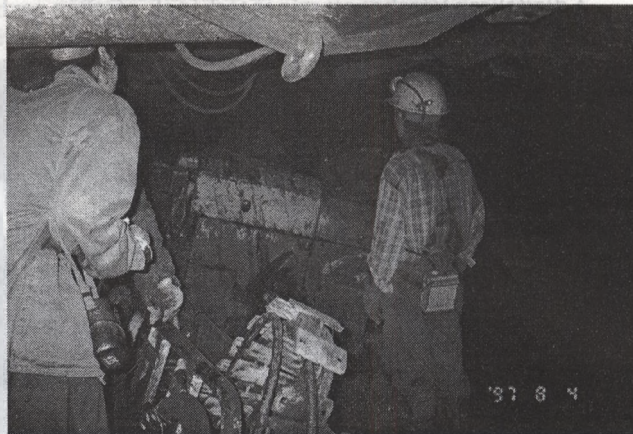
valódiságáért, melyet az **MGSz jogosult ellenőrizni**.

Az ellenőrzésnek nem csak a természetes mutatókra, hanem a gazdasági adatokra is ki kell hogy terjedjen.

Az MGSz indokoltan tartja, hogy a korábbi -szakterületenként- évente megtartott összejövetelek (**főgeológus értekezletek, geológusok fóruma**) folytatódjanak.

Ebben az MGSz védnöki feladatot vállal. A 115/1993. Korm. rendelet módosításánál szeretnénk elérni, hogy abba bekerüljön a **hites geológus** fogalma és jogköre és feladata.

Az **elhangzott előadások és hozzászólások** részletesen ismertették a **szénbányászat jelenlegi helyzetét**, a bányászat, az ásványvagyon-gazdálkodás és a gazdasági értékelés aktuális **problémáit és a kibontakozási lehetőségeit**. A **nomenklaturális kérdéseket** (és nem csak a szénbányászatban!) minél előbb -központilag- **rendezni kell**, a résztvevők egy részénél e témában nem alakult ki

Pajzsbiztosítású omlasztásos frontfejtés Mány I/a aknáknál
(Fotó: Fodor B.)

konzenzus. Pl. az ipari vagyon, a tervezett és elszámolt termelési veszteség és hígulás, az ásványvagyon-gazdálkodás fogalmainak értelmezése stb. Az utóbbi témában mutatott rá Dr. Faller Gusztáv, hogy az ásványvagyon-gazdálkodás a földtani kutatáson, termelésen, előkészítésen keresztül tartó komplex folyamat. A bányászatról szóló törvény módosításában előírt, az ásványvagyon-gazdálkodás részletes követelményeit szabályozó IKIM-KTM miniszteri rendelet-tervezet jelenleg kidolgozás alatt áll. A rendelet-tervezetben maximálisan figyelembe vesszük az ENSz és az Európai Unió ajánlásait, alapelveit. A jelenlegi hazai gyakorlat összhangban van az ENSz EGB ásványvagyon osztályozási rendszerével, melynek megalkotásában nem elhanyagolható szerepet játszott az MGSz (dr. Fodor Béla), az MVM Rt. (dr. Matyi Szabó Ferenc) és a SZÉSZEK (Martényi Árpád) véleménye is. Nagyon lényeges a Bányatörvény módosításának az a kitétele, mely szerint az évente befizetett bányajáradék 5 %-át az ország ásványvagyonának megismerésére szolgáló kutatásokra és a koncesszió kijelölésére alkalmas területek gazdasági, környezeti stb. hatásainak vizsgálatára kell fordítani. A Nemzetközi Energia Ügynökség 1996-ban készült prognóza szerint az import szén ára 2010-ig kitekintve stagnál, a szénhidrogének ára viszont rohamosan nő. **Fel fog értékelődni a hazai szén helyzete is**. Ezt a felértékelődést a privatizáció hatékonyan segíti elő. A szén költséghatár/ár képzésének elvei és módszere bányá-erőmű integrációknál és integráción kívüli bányáknál eltér. A szén költséghatár/árképzés elvi megközelítési lehetőségei:

- * villamos energia termelésből (Ft/kWh),
- * lakossági távhőszolgáltatásból,
- * egyéb ipari felhasználásból,
- * lakossági szénértékesítésből,
- * import szénből,

Illetve ezek kombinációjából lehet és kell levezetni. Lehetetlen az egész magyar szénbányászatra egységes költséghatárfüggvényt/árfüggvényt készíteni.

Több hozzászóló kitért arra a fontos követelményre, hogy a költséghatárba/árba (és a termelési költségbe is) az állami szubvenciót be kell építeni. A gazdasági értékelés ráfordítás oldalát is rendbe kell tenni.

A szénvagyon (és általában az ásványvagyon) gazdasági értékelésénél az lenne a kívánatos, ha minden bányára és szabad területre cash-flowt és nettó jelenértéket számítanánk. Ez azonban lehetetlen, mivel Magyarországon közel 3000 ásványi nyersanyagtelep van nyilvántartva.

Ezért az Országos Ásványvagyon Nyilvántartásban a nominál gazdasági eredményt (mely a fajlagos ár és a ráfordítás különbségének az ipari vagyonnal történő szorzata) szerepeltetjük, melyeket a bányavállalkozók adatszolgáltatása alapján évente karbantartunk.

A feladatok összefoglalása

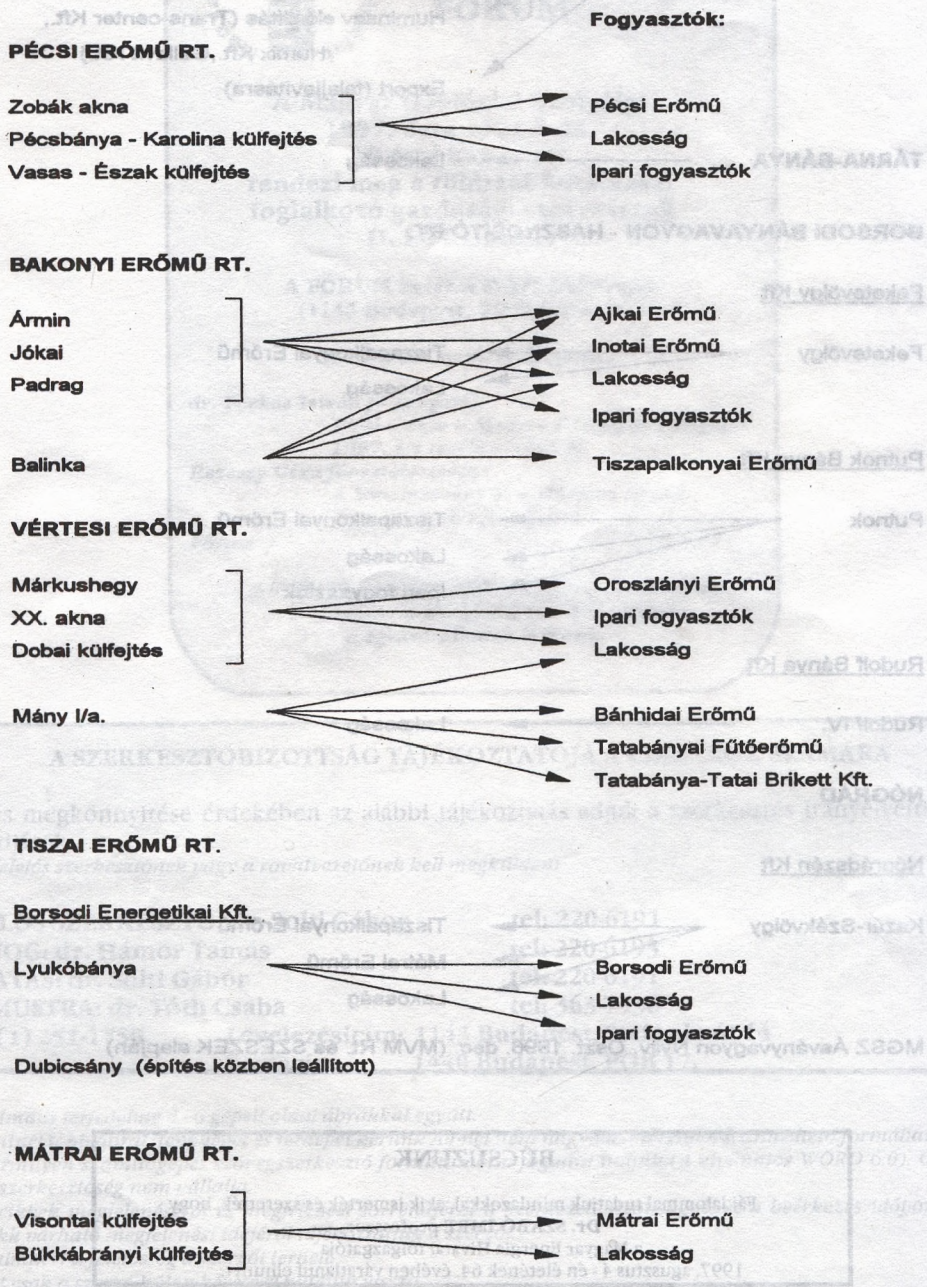
A szénvagyon gazdasági újraértékelését el kell végezni, működő bányáknál lehetőség szerint már az 1998. január 1. állapot szerint, hiszen utoljára 1993-ban volt gazdasági újraminősítés. A gazdasági értékelés alapvető tényezője a szén értékének/árának meghatározása és bányákra történő lebontása.

A Magyar Geológiai Szolgálat és az MVM Rt. képviselői felkeresik valamennyi integrációt/bányát és kétoldalú megbeszéléseken konkretizálják a megoldás technikai részleteit.

dr. Fodor Béla
MGSZ

A MAGYARORSZÁGI SZÉN-BÁNYÁSZAT TERMELÉSI ÉS FOGYASZTÁSI STRUKTÚRÁJA

MVM RT. ERŐMŰVI INTEGRÁCIÓBAN LEVŐ SZÉN-BÁNYÁK

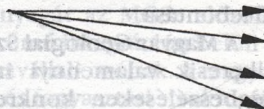

INTEGRÁCIÓN KIVÜLI SZÉNBÁNYÁK

DOSZÉN RT.

Lencsehegyi Szénbánya Kft

Lencsehegy

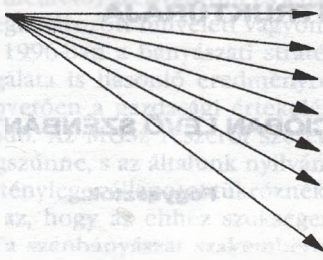

- Tiszapalkonyai Erőmű
- Dorogi Fűtőerőmű
- Dorog-Tokodi Szénfeldolgozó Rt (brikett)
- Lakosság

É-DUNÁNTÚLI BÁNYAVAGYON - HASZNOSÍTÓ RT.

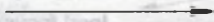
Duszén Kft

Dudar

- Tiszapalkonyai Erőmű
- Inotai Erőmű
- Ajkai Erőmű
- Oroszlányi Erőmű
- Lakosság
- Huminsav előállítás (Trans-center Kft., Humix Kft., Gallavit Kft.)
- Export (talajjavításra)

TÁRNA-BÁNYA

- Lakosság

BORSODI BÁNYAVAGYON - HASZNOSÍTÓ RT.

Feketevölgy Kft

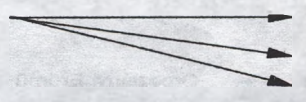
Feketevölgy

- Tiszapalkonyai Erőmű
- Lakosság

Putnok Bánya Kft

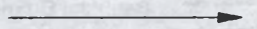
Putnok

- Tiszapalkonyai Erőmű
- Lakosság
- Ipari fogyasztók

Rudolf Bánya Kft

Rudolf IV.

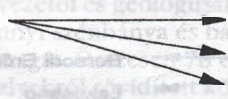

- Lakosság

NÓGRÁD

Nógrádszén Kft

Kazár-Székvölgy

- Tiszapalkonyai Erőmű
- Mátrai Erőmű
- Lakosság

MGSZ Ásványvagyon Nyilv. Oszt. 1996. dec. (MVM Rt. és SZÉSZEK alapján)

BÚCSÚZUNK

Fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy
Dr. SZABÓ IMRE professor,
 a Magyar Energia Hivatal főigazgatója
 1997. augusztus 4 - én életének 64. évében váratlanul elhunyt.